 CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	21-07. 2014. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/14-111
VEZA:	
EPA:	
SKRAĆENICA:	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

Predsjedniku

Gospodinu Ranku Krivokapiću

Podgorica, 20.07.2014.godine

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore ministru saobraćaja i pomorstva , *gospodinu Ivanu Brajoviću*, postavljam sljedeće

POSLANIČKO PITANJE:

Kada će konačno država Crna Gora osposobiti za noćno slijetanje i polijetanje letilica aerodrom Tivat, gotovo jedini aerodrom na obali Jadranskog mora koji nema uslova za to, čime crnogorski turizam gubi svake godine ogromna sredstva?

Odgovor molim i u pisanoj formi.

S poštovanjem,

Poslanik

Andrija Popović

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	27. X	20. 14	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/14-111/3		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Crna Gora
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

Broj: 01-3899/2
Podgorica, 23.10.2014. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PODGORICA

U skladu sa Poslovníkom Skupštine Crne Gore, u prilogu dostavljamo odgovor na poslaničko pitanje poslanika Andrije Popovića, koje je postavljeno u pisanoj formi prije sjednice Skupštine Crne Gore, zakazane za 23. juli 2014. godine.

S poštovanjem,

MINISTAR

Ivan Brajović
Ivan Brajović

Crna Gora
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

Broj: 01-3899/2
Podgorica, 23. 10. 2014. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PODGORICA

PREDMET: Odgovor na poslaničko pitanje poslanika Andrije Popovića

Prije sjednice Skupštine Crne Gore, zakazane za 23. jul 2014. godine, poslanik Andrija Popović, postavio je u pisanoj formi, sljedeće

POSLANIČKO PITANJE

„Kad će konačno država Crna Gora osposobiti za noćno slijetanje i polijetanje letilica aerodrom Tivat, gotovo jedini aerodrom na obali Jadranskog mora koji nema uslova za to, čime crnogorski turizam gubi svake godine ogromna sredstva?“

Na postavljeno poslaničko pitanje Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, daje

O d g o v o r

Procedure za slijetanje i polijetanje vazduhoplova se obavljaju po procedurama definisanim u dokumentima Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva - ICAO, i iste su apsolutno u službi sigurnog izvođenja operacija vazduhoplova.

Mogućnost osposobljavanja Aerodroma Tivat za noćne operacije je odavno predmet pažnje vazduhoplovnih vlasti u Crnoj Gori, kao i vazduhoplovnih subjekata.

Od preuzimanja aerodroma u Podgorici i Tivtu 2003. godine, od tadašnjeg vlasnika JAT-a, menadžment JP Aerodromi Crne Gore je radio na tehničkom osposobljavanju tivatskog aerodroma za slučajeve slijetanja vazduhoplova u noćnim uslovima i uslovima smanjene vidljivosti.

Takođe, i Kontrola letenja Srbije i Crne Gore SMATSA doo Beograd je od početka posvećena rješavanju ovog kompleksnog problema. S tim u vezi, eksperti SMATSA-e su vršili testiranja postojećih radio navigacionih uređaja na svim raspoloživim lokacijama u zoni Aerodroma Tivat, i došli do zaključka da je postojećim konvencionalnim metodama gotovo nemoguće na siguran način obezbijediti odvijanje operacija na ovom aerodromu noću. Takođe, bitno je napomenuti da je u postupku i projekat rekonstrukcije novog kontrolnog tornja

Rimski trg 46, PC »Vektra« 81000 Podgorica
TEL: (+382) 20 234 179; (+382) 20 482 124; FAX: (+382) 20 234-331
Web: www.minsaob.gov.me

na Aerodromu Tivat, koji će biti opremljen najsavremenijom opremom za navigaciju vazduhoplova.

I Agencija za civilno vazduhoplovstvo je, koristeći svoje raspoložive resurse i dugogodišnju saradnju sa Evropskom agencijom za sigurnost vazdušne plovidbe – EUROCONTROL-om, posvetila značajnu pažnju nalaženju rješenja za uvođenje operacija slijetanja/polijetanja noću i u uslovima smanjene vidljivosti na Aerodromu Tivat.

U skladu sa navedenim, u oktobru 2008. godine, tadašnja Uprava za civilno vazduhoplovstvo se obratila EUROCONTROL-u sa kojim je sklopljen ugovor vezano za tehničku pomoć u ispitivanju mogućnosti uvođenja noćnih operacija na Aerodrom Tivat.

Od strane eksperata EUROCONTROL, 2009. godine dostavljen je Izveštaj o izvodljivosti uvođenja noćnog letenja na Aerodromu Tivat. Zaključci ovog dokumenta bili su da su procedure za dolet i odlet veoma zahtjevne, kako zbog minimalne visine nadvišavanja prepreka u slučaju vazduhoplova u dolasku, tako i zbog velikog početnog gradijenta penjanja u slučaju vazduhoplova u odlasku. U cilju osposobljavanja Aerodroma Tivat za ovu vrstu operacija, bila bi neophodna nabavka novih navigacionih uređaja, ali i pored toga, dizajniranje novih procedura svakako bi bilo ograničeno na vazduhoplove tačno određenih kategorija.

U cilju osposobljavanja Aerodroma Tivat za noćne operacije i operacije u ulovima smanjene vidljivosti i mogućnostima uvođenja procedura za ove operacije, Agencija za civilno vazduhoplovstvo je zaključila novi sporazum o pružanju podrške ovom projektu sa EUROCONTROL-om.

Na osnovu navedenog, održano je više sastanaka. Prvi je održan 14. marta 2013. godine, u sjedištu EUROCONTROL-a u Briselu, a drugi 16. i 17. jula 2013. godine u Tivtu, na kojem su učešće uzeli predstavnici Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencije za civilno vazduhoplovstvo, SMATSA-e, JP Aerodromi Crne Gore, Montenegro Airlinesa, EUROCONTROL-a, kao i ugledne kompanije "Davidson" koja se bavi konsultacijama u vezi kreiranja procedura baziranih na performansama vazduhoplova (PBN).

Eksperti EUROCONTROL-a u svojim izveštajima su nedvosmisleno konstatovali da primjena postupaka baziranih na konvencionalnim radio-navigacionim uređajima ne bi mogla omogućiti sigurno izvođenje noćnih operacija na tivatskom aerodromu.

U tom smislu eksperti su naveli da je jedina mogućnost za rješavanje ovog pitanja uvođenje operacija zasnovanih na tzv. PBN konceptu, odnosno PBN procedurama.

Međutim, za eventualno razvijanje potrebnih PBN procedura nepremostiv problem predstavlja nedostatak regulatorne strukture (specifikacije, standardi i regulative) koja bi morala biti objavljena od strane ICAO-a i Evropske agencije za sigurnost vazdušnog saobraćaja (EASA – European Aviation Safety Agency).

Nadalje, kroz saradnju sa evropskim organizacijama došlo se do zaključka i potrebnih koraka ka ostvarenju zacrtanog cilja. Radi se o dugoročnim aktivnostima koje zahtijevaju opreznost u planiranju i uključenost svih zainteresovanih strana, ne samo iz domena vazdušnog saobraćaja.

Na posljednjem sastanku ove vrste, održanom na inicijativu Agencije za civilno vazduhoplovstvo, 16. jula 2014. godine, u sjedištu EUROCONTROL-a u Briselu, pored

ostalog, zaključeno je da bi se u sljedećem koraku trebalo ići na rješavanje pitanja noćnih polijetanja, kao prethodno definisanog prioriteta, posebno iz razloga što se do kraja 2014. godine očekuje efektivno stupanje na snagu konkretnih ICAO standarda kojima bi bilo omogućeno uvođenje potrebnih operacija za noćno polijetanje

Dogovoreno je da istovremeno treba raditi i na težem dijelu posla – pronalaženju tehničkog rješenja za noćno slijetanje (u povoljnim meteorološkim uslovima), koje bi, po svojoj prilici, moralo predstavljati kombinaciju navigacije putem modernih tehnologija i vizuelne navigacije, pri čemu bi se podrazumijevalo uvođenje dodatnih navigacionih pomagala za sigurno odvijanje letjenja.

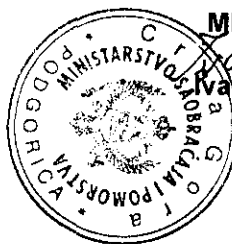
Dogovoreno je, takođe, da se međuvremenu pristupi izradi neophodnog trodimenzionalnog modela terena (tzv. 3D model terena) sa ažuriranim podacima o prirodnim i vještačkim preprekama u okolini tivatskog aerodroma.

Dakle, vazduhoplovni subjekti i vazduhoplovne vlasti u Crnoj Gori intenzivno rade na rješavanju pitanja osposobljavanja Aerodroma Tivat za noćne operacije i operacije u uslovima smanjene vidljivosti, ali se pri kreiranju procedura i eventualnoj nabavci i postavljanju nove navigacione opreme mora prevashodno voditi računa o sigurnosti izvođenja operacija, na način kako je to definisano u dokumentima ICAO-a.

Bitno je istaći i da u pristupu rješavanja ovog kompleksnog problema treba voditi računa i o isplativosti projekta. Naime, evidentno je da je Aerodrom Tivat vazдушna luka sezonskog karaktera, te da u ljetnjim mjesecima (jun, jul i avgust) bude 60 operacija vazduhoplova na dnevnom nivou, dok u zimskom periodu (novembar, decembar, januar, februar), broj operacija na mjesečnom nivou iznosi oko 100. Veliko je pitanje da li će u ljetnjim mjesecima broj operacija vazduhoplova porasti u tolikoj mjeri da opravda velika finansijska ulaganja, imajući u vidu da je vrijeme otvorenosti Aerodroma Tivat u tom periodu izuzetno dugačko (do sumraka), a da bi izvođenje operacija nakon ovog perioda moglo imati i negativne posljedice po turističku sezonu (buka), naročito imajući u vidu da se operacije slijetanja i polijetanja izvode iznad renomiranih turističkih destinacija na obali (Porto Montenegro, oblast Budve...).

Takođe, kao alternativno, a dugoročno posmatrano možda najstabilnije i najpovoljnije rješenje ostaje mogućnost intenzivnijeg korišćenja Aerodroma Podgorica za prihvatanje saobraćaja noću. Činjenica je da je podgorički aerodrom udaljen svega 35 kilometara od obale, što implicira na čak i bolje konekcije prema jednom dijelu crnogorske obale (Petrovac, Bar, Ulcinj).

S poštovanjem,

MINISTAR

Ivan Brajović